

มหาวิทยาลัยบูรพา

จ.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

Lanorlin Phongsavath

12 BF 2556

3 2305 2

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา

วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ Lanorlin Phongsavath ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา ของมหาวิทยาลัย
บูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา กรเพชรปานี)
.....
(ดร.พูลพงศ์ สุขสว่าง)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว.สมพร สุทัศน์)
.....
(ดร.พูลพงศ์ สุขสว่าง)
.....
(ดร.ภัทราวดี มากมี)

วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญาอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา
ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา กรเพชรปานี)
วันที่เดือน.....พ.ศ. 2556

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาของวิทยาลัยวิทยาการวิจัยและ
วิทยาการปัญญาอย่างยิ่ง ที่ให้ทุนแก่ข้าพเจ้าให้ได้ศึกษาต่อหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา
มหาวิทยาลัยบูรพา

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติา กรเพชรปาณี อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ
ดร.พุลพงศ์ สุขสว่าง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่มีความเมตตากรุณา ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ
วิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพ
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ

และที่ขาดไม่ได้ขอขอบคุณ บิดามารดา ที่อบรมสั่งสอนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดย
ตลอด สุดท้ายผู้วิจัยขอขอบคุณครอบครัว พี่ ๆ และน้อง ๆ ทุก ๆ ท่าน ที่มีได้กล่าวนามมา ณ ที่นี้ ที่มี
ส่วนช่วยให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอ
มอบเป็นกตัญญูแด่เวทีตาแต่ บุพการี บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำ
ให้ผู้วิจัยเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

Lanorlin Phongsavath

54910080: สาขาวิชา: การวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา;

วท.ม. (การวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา)

คำสำคัญ: พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์/ การแสวงหาความตื่นเต้น/ ความคาดหวัง/
แรงจูงใจในการดื่ม/ นักศึกษาระดับปริญญาตรี

Lanorlin Phongsavath: การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมการดื่ม
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
(A CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF ALCOHOLIC DRINKING BEHAVIOR FOR
THE UNDERGRADUATES, LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC) คณะกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์: สุชาดา กรเพชรปานิ, Ph. D. , พูลพงศ์ สุขสว่าง, ค. ด. 181 หน้า. ปี พ. ศ. 2556.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมการดื่ม
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และ
ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวแปรในโมเดลประกอบด้วย
ตัวแปรแฝง 5 ตัว ได้แก่ การแสวงหาความตื่นเต้น ความคาดหวังทางบวก ความคาดหวังทางลบ
แรงจูงใจในการดื่ม และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาระดับ
ปริญญาตรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ปีการศึกษา 2555 จำนวน 500 คน เลือกกลุ่ม
ตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานและวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์
เชิงสาเหตุโดยใช้โปรแกรม LISREL 8.80

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี การตรวจสอบจาก
ค่าสถิติไค - สแควร์ เท่ากับ 52.86 ค่า df เท่ากับ 73 ค่า χ^2/df เท่ากับ 0.72 มีค่าความน่าจะเป็น
(p) เท่ากับ .96 ค่า GFI เท่ากับ .99 ค่า AGFI เท่ากับ .97 ค่า CFI เท่ากับ 1.00 ค่า NFI เท่ากับ 1.00
ค่า NNFI เท่ากับ 1.00 ค่า SRMR เท่ากับ .017 ค่า RMSEA เท่ากับ .00 และค่าสัมประสิทธิ์การ
พยากรณ์ของพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมีค่าเท่ากับ .79
แรงจูงใจในการดื่มมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่ม ส่วนการแสวงหาความตื่นเต้นและ
ความคาดหวังทางบวกจากการดื่มมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่ม โดยผ่านแรงจูงใจ
ในการดื่ม และตัวแปรความคาดหวังเชิงลบจากการดื่มมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงลบต่อพฤติกรรมการดื่ม
โดยผ่านแรงจูงใจในการดื่ม ซึ่งให้เห็นว่า พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับ
ปริญญาตรีสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวขึ้นอยู่กับแรงจูงใจในการดื่ม

54910080: MAJOR: RESEARCH AND STATISTICS IN COGNITIVE SCIENCE;

M.Sc. (RESEARCH AND STATISTICS IN COGNITIVE SCIENCE)

KEYWORDS: ALCOHOLIC DRINKING BEHAVIOR / SENSATION SEEKING/ OUTCOME

EXPECTANCY/ DRINKING MOTIVES/ UNDERGRADUATES

LANORLIN PHONGSAVATH: A CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF ALCOHOLIC DRINKING BEHAVIOR FOR THE UNDERGRADUATES, LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC. ADVISORY COMMITTEE: SUCHADA KORNPETPANEE, Ph. D. , POONPONG SUKSAWANG, Ph. D. 181 P. 2013.

The purpose of this research was to develop a causal relationship model of alcoholic drinking behavior. The model consisted of five latent variables: sensation seeking, positive expectancy, negative expectancy, drinking motives, and alcoholic drinking behavior. The sample consisted of 500 undergraduates from Lao People's Democratic Republic, selected by stratified random sampling. LISREL 8.80 was used for descriptive statistics and causal model analysis.

Results indicated that the causal model of alcoholic drinking behavior was consistent with empirical data: Chi-square test of goodness of fit = 52.86, $df = 73$, $\chi^2/df = 0.72$, $p = .963$, $GFI = .99$, $AGFI = .97$, $CFI = 1.00$, $NFI = 1.00$, $NNFI = 1.00$, $SRMR = .017$, $RMSEA = .00$. The variables in the model accounted for 79% of the variance of alcoholic drinking behavior. Drinking motives had a positive direct effect on drinking behavior. Sensation seeking, positive expectancy had a positive indirect effect on drinking behavior, while negative expectancy had a negative indirect effect on drinking behavior through drinking motives. The results indicated that drinking behavior of undergraduates was decided by drinking motives.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ตอนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่ม	
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	12
ตอนที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแรงจูงใจในการดื่ม	
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	20
ตอนที่ 3 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังจากการดื่ม	
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	31
ตอนที่ 4 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาความตื่นเต้น	46
3 วิธีดำเนินการวิจัย	65
ตอนที่ 1 การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมการดื่ม	
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาธารณสุข	
ประชาอิปไทยประชาชนลาว	65

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 2 การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ	
พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	66
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	67
การสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	69
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	80
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
4 ผลการวิจัย	85
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน	87
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้	
ในการศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมการดื่ม	
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาธารณสุข	
วิชาชีพไทยประชาชนลาว	93
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบความตรง	
เชิงโครงสร้างของตัวแปรแฝง	97
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมการดื่ม	
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาธารณสุข	
วิชาชีพไทยประชาชนลาว	101
5 สรุปและอภิปรายผล.....	110
สรุปผลการวิจัย	110
อภิปรายผลการวิจัย.....	112
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	118
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	119
บรรณานุกรม.....	120
ภาคผนวก.....	130
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	131
ภาคผนวก ข ผลดัชนีความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพ	
ของเครื่องมือด้านเนื้อหา	133

สารบัญ(ต่อ)

ภาคผนวก ค	ผลิตภัณฑ์ความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพ ของเครื่องมือด้านภาษา.....	140
ภาคผนวก ง	คำอธิบายจำแนกของข้อคำถาม.....	146
	หน้า	
ภาคผนวก จ	หนังสือขอความร่วมมือจากกระทรวงศึกษาธิการและกีฬาสาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว.....	157
ภาคผนวก ฉ	แบบสอบถามฉบับภาษาไทย.....	154
ภาคผนวก ช	แบบสอบถามฉบับภาษาลาว.....	162
ภาคผนวก ซ	ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว.....	171
	ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	181

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่สนับสนุนอิทธิพลระหว่างตัวแปรแฝง	62
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจำแนกตามชั้นปีและมหาวิทยาลัย	68
3 ค่า IOC ด้านเนื้อหาของข้อคำถามจำแนกตามตัวแปรแฝง	78
4 ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถาม จำแนกตามตัวแปรแฝง	79
5 ค่าความเที่ยงแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรแฝง	80
6 จำนวนและร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะของตัวอย่าง	87
7 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.....	89
8 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้	90
9 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้	95
10 ค่าสถิติตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของรูปแบบจำลองความสัมพันธ์ เชิงสาเหตุพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามสมมติฐาน	102
11 ค่าสถิติตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของรูปแบบความสัมพันธ์ เชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่ปรับเป็นโมเดลประหยัด	105
12 เปรียบเทียบค่าสถิติวิเคราะห์ความกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ของพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนและหลังการปรับโมเดล.....	106
13 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากการวิเคราะห์โมเดลที่ปรับแก้เป็นโมเดลประหยัด	107
14 เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงโมเดลที่ปรับเป็นโมเดลประหยัด	108

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 โมเดลสมมติฐานแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาธารณสุขวิชาชีพไทย ประชาชนลาว.....	6
2 แนวคิดของ COX AND KLINGER (1988).....	24
3 กระบวนการเสริมแรงทางบวก.....	52
4 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาธารณสุขวิชาชีพไทยประชาชนลาว.....	64
5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดการแสวงหาความตื่นตัว.....	97
6 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดความคาดหวังทางบวก.....	98
7 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดความคาดหวังทางลบ.....	99
8 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดแรงจูงใจในการดื่ม.....	100
9 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรีตามสมมติฐานที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	101
10 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรีสาธารณสุขวิชาชีพไทยประชาชนลาวที่ปรับเป็นโมเดลประหยัด.....	104